

De essentiële fout is, dat men de ander ten onrechte macht verleent of indien hij macht bezit en psychisch derailleert, hem deze niet ontnemt. Het kwade is zeker present in bepaalde gevestigde groeperingen, zij het niet altijd direct doorzichtig. Ik denk aan problemen als discriminatie enz. Wat objectief kwaad te noemen is, is primair de taak van de filosofische ethiek, welke al of niet rekening zal houden met het christelijke waardesysteem, doch los van iedere vorm van demonologie.

Nadrukkelijk stel ik nog eens vast, dat naarmate iemand met meer macht bekleed wordt, de verantwoordelijkheid van de macht-verleners toeneemt. Maar, zou men kunnen vragen, is het iemand kwalijk te nemen, dat hij het pathologische als zodanig in de ander niet onderkent? Hoewel een onmacht tot herkenning het kwade kan conditioneren moet het antwoord in het algemeen luiden: pathologisch gestructureerden zijn „openhartig”. Men hoeft hun geschriften maar door te lezen, hun uitlatingen slechts serieus te nemen, om te zien dat ook b.v. de agressie onverhuld waarneembaar is. Het kwade ontstaat, dan wel bestaat derhalve bij de gratie van de gelovigen. Niet in de zin van oorzaak en gevolg, maar als vorm van communicatie, die in laatste instantie bepaald wordt door het menszijn als geheel. Vandaar ook, dat het demonische onder geen voorwaarde te polariseren is naar de kant van de zieke. Het zich als gezonde laten overspoelen door ziekelijke agressieve ideeën is „demonisch” en niet het zelf overspoeld worden door een verziegingsproces. Bezetenverklaring van anderen veronderstelt een grotere graad van „bezeten-zijn”, n.l. bezeten zijn van een verouderd idee fixe, dan het bezeten-zijn door ziekelijke ideeën.

De psychotici zoeken zo uit zichzelf zelden of nooit macht. Zij willen anderen niet primair beïnvloeden, doch wanen zich dikwijls beïnvloed. Zij kunnen evenwel passief door z.g. gezonden omhoog gestuwd worden. Bekend mag worden verondersteld, dat de juiste behandeling van een ziekelijke expansieve groep bestaat in een segregatie van de leiders teneinde de ban te doorbreken. Vele apert pathologische leiders zijn in de loop der eeuwen geëlimineerd, waardoor geleidelijk een normaliseringsproces onder de aanhangers kon optreden.

Ook bij agressieve vormen van ontwikkelingspsychopathie kan men niet spreken van demonische invloeden, nog minder van bezetenheid. Ook hier is sprake van ziekte, en een neurotisch gestoorde huwelijkszwendelaar kan slechts bestaan bij het feit, dat er goed-